

PRESSMEDDELANDE

DATUM: 2003-06-26

NR: 44

KONTAKT: Tomas Lundberg, Pressekreterare, tel. 08-787 02 15

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

■ Argumentation i EMU-debatten haltar ibland

Vice riksbankschef Villy Bergström talade idag på inbjudan av samtliga partier i kommunalfullmäktige i Ljusdal om eventuella effekter av ett deltagande i valutaunionen, EMU.

"Det är idag knappt tre månader kvar till den folkomröstning som skall avgöra om Sverige skall ansöka om att få delta i valutaunionen och debatten har på senare tid intensifierats. Riksbankens direktion tar inte ställning i frågan och deltar inte i opinionsbildningen inför omröstningen. Vi anser att vi bör ägna oss åt att tillhandahålla saklig information om EMU. Riksbanken skall kunna fortsätta att bedriva sin verksamhet på ett trovärdigt sätt oavsett utgången i folkomröstningen. Det är däremot möjligt för oss medlemmar i Riksbankens direktion att uttrycka vår personliga åsikt i frågan. I min avvägning av argumenten för och emot ett deltagande i valutaunionen ser jag fortfarande förlusten av en nationell ränte- och valutapolitik samt de argument som pekar på att insynen och den medborgerliga kontrollen över den europeiska centralbanken inte är tillräckligt stor, som de främsta argumenten mot ett svenskt deltagande i valutaunionen", sade Bergström.

"Det är emellertid inte en lätt avvägning att göra och det finns argument både för och emot en gemensam europeisk valuta. En fördel är att man slipper den kostnad och osäkerhet som det innebär att hantera olika valutor. Detta gynnar framförallt små- och medelstora företag. Därtill kommer att det blir lättare att jämföra priser mellan länder, vilket kan leda till en ökad konkurrens. Med EMU blir troligen handel och investeringar mer omfattande. Det kan medföra en högre ekonomisk tillväxt. Nackdelarna hänger främst samman med att medlemsländerna förlorar möjligheten att bedriva en nationell penningpolitik och därmed ett viktigt stabiliseringspolitiskt redskap. Detta blir framförallt synligt om utvecklingen i den svenska ekonomin skulle avvika påtagligt från den genomsnittliga utvecklingen i euroområdet. I ett sådant läge måste finanspolitiken axla ett större ansvar för att stabilisera ekonomin", sade Bergström.

■ "När jag har följt debatten har jag ibland uppmärksammat argument som inte alltid har bekräftats av ekonomisk forskning. Att EMU har lett till en ökad handel inom euroområdet råder lite tvivel om, vilket bl.a. borde leda till högre inkomster för företag och hushåll. Detta anses ge en möjlighet till högre sysselsättning, men det finns inte styrkt i ekonomisk forskning att så blir fallet. Andra delar av den ekonomiska politiken är väl så viktiga för att uppnå full sysselsättning. Full sysselsättning kan vi således uppnå innanför och utanför valutaunionen med rätt ekonomisk politik. Att tillväxten just nu är högre i flera av de europeiska länder som står utanför valutaunionen än i de länder som deltar framförs ibland som ett argument för Sverige att stå utanför. Jag anser det föga meningsfullt att utvärdera valutaunionen i detta avseende, ty till det har tiden varit för kort", sade Bergström.

"Det hävdas också ofta att valutaunionen leder till lägre räntor. Ett deltagande innebär visserligen att valutariskpremien mellan kronan och euron försvinner och därmed blir räntan lägre, allt annat lika. Däremot utgörs inte skillnaden mellan t.ex. den tyska och svenska långräntan bara av en valutariskpremie utan den beror också på skillnader i inflation och tillväxt mellan länderna samt på skillnader i kreditvärdighet och marknadernas likviditet. Erfarenheter från andra länder tyder visserligen på en minskad räntedifferens vid ett deltagande i valutaunionen men räntevinsten kommer sannolikt att bli mindre än vad många vill framhålla. Därtill är det viktigt att skilja mellan räntedifferens och räntenivå. Räntenivån i Sverige skulle, vid ett deltagande i valutaunionen, mycket väl kunna vara högre än i nuläget om t.ex. tillväxten i euroområdet förbättras. Det är således svårt att tänka sig att ett deltagande i valutaunionen i längden leder både till högre tillväxt och till en lägre ränta", framhöll Bergström.

"Ett annat argument som har lyfts fram i debatten är att den dystra utvecklingen i Tyskland beror på att D-marken knöts till en för stark kurs gentemot euron. Mot detta resonemang talar bl.a. att den tyska exportindustrin har utvecklats relativt väl i förhållande till den inhemska efterfrågan under senare år. Min bedömning är istället att flera faktorer har bidragit till den tyska konjunktursvackan varav avsaknad av strukturreformer och nödvändiga avregleringar samt kostnaderna för Tysklands återförening är några. Däremot är det tydligt att EMU försvårar återhämtningen genom att möjligheten att föra en självständig ränte- och valutapolitik är borta samtidigt som Stabilitets- och tillväxtpaktens krav begränsar utrymmet för landets regering att föra en mer expansiv finanspolitik", sade Bergström.

"Välgrundade och sakliga argument i EMU-debatten ger allmänheten goda förutsättningar att bilda sig en uppfattning inför folkomröstningen i september", sammanfattade Bergström.